

ЗВЯЗДА

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКМА КП(б)Б

№ 257 (6534) | 7 лістапада 1939 г., аўторак | ЦАНА 10 КАП.

Няхай жыве вялікі, непераможны сцяг Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна! Няхай жыве ленінізм!

(3 лозунгаў ЦК ВКП(б) да XXII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай
соцыялістычнай рэвалюцыі).

ПАД ВЯЛІКІМ СЦЯГАМ ПАРТЫІ ЛЕНІНА—СТАЛІНА

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя, 22-ю гадавіну якой сёння святкуюць савецкі народ і працоўныя ўсіх краін, адкрыла новую эру ў жыцці народаў, паклала пачатак новай гісторыі чалавечства.

22 гады таму назад, 7 лістапада 1917 года, пролетарыяты Расіі разам з бліжэйшымі сялянамі, пад кіраўніцтвам партыі большэвікоў, у паводнасным узброеным паўстанні разбілі капіталістычны аковы, скінуў ярыма капіталістаў і памешчыкаў і ўсталявалі дыктатуру пролетарыята. Упершыню ў гісторыі чалавечства працоўны народ узяў уладу ў свае рукі.

Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя перамагла таму, што ёю кіравала, яе падрыхтавала і ажыццявіла самая перадавая, самая рэвалюцыйная і самая загартаваная ў баях за існаванне народа партыя — партыя Леніна—Сталіна. Яе лідары рэвалюцыі сталі геніяльнымі правядзены партыі пролетарыята — Ленін і Сталін. Самі вышэйшыя з народа, яны ўвасобілі ў сабе ўсю яго мудрасць, многіяковы вопыт рэвалюцыйнай барацьбы, спадзяванні і надзеі на лепшую будучыню.

Вялікая Кастрычніцкая сацыялістычная рэвалюцыя перамагла пад лозунгам — уся ўлада Саветам рабочых, сялянскіх і салдацкіх дэпутатаў. Гэты лозунг дама масам партыі большэвікоў, Ленін і Сталін. Саветы рабочых дэпутатаў, — раз'ясняў Ленін, — ёсць адзіна магчыма форма рэвалюцыйнага ўрада. Толькі Саветы, кіруючы большэвікамі, маглі вырашыць у карысць народа пытанні аб зямлі, аб міры, аб устроістве новага, свабоднага жыцця.

Толькі жагоная дыктатура рабочага класа, кіруемага партыяй большэвікоў, магла сабраць у сталевы кулак рэвалюцыйную энергію вызваленага народа і накіраваць яе на падаўленне ўсіх сprob эксплуататараў, капіталістаў і памешчыкаў алявішч капіталістычнае рабства. Толькі саветская ўлада, самая народная ўлада, якую калі-небудзь ведала чалавечства, магла на справе вызваліць ад усякага нацыянальнага гнёту ўсе вялікія і малыя нацыянальнасці, якія на працягу стагоддзяў прыгнечаліся панызмам, і павесілі іх на светламу шляху дружбы на будаўніцтва новага, шчаслівага жыцця. Толькі саветская ўлада, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, змагла згуртаваць рабочых і сялян на стварэнне ўзброенага сіл рэвалюцыі, забяспечыць перамогу ў грамадзянскай вайне, разграміць усіх інтэрвентаў, а потым мабілізаваць творчыя сілы народа на будаўніцтва сацыялістычнага гаспадарства і культуры, на стварэнне новага, сацыялістычнага грамадства.

Партыя большэвікоў, узброеная перамогай тэорыі марксізма-ленінізма, вундла працоўныя масы, што заваявалі шчаслівае, свабоднае жыццё, жыццё без эксплуатацыі і эксплуатацый, можа толькі і жорсткай класовай барацьбе з ворагамі і капіталістамі і памешчыкамі і ўсім іх гур'яванамі — меншавікамі, эсерамі, лівушчыкамі і іншымі ворагамі сацыялізма. Масы пайшлі за партыю, перамагчы і на вольце трох рэвалюцый, што ў партыі большэвікоў няма іншых ігнараваў, акрамя клопатаў аб шчасці народа.

Пад кіраўніцтвам геніяльных стратэгаў пролетарскай рэвалюцыі Леніна і Сталіна партыя разбіла і развела ў прах апаратуры істай у сваіх узасных радах. Жагонай укой разграміла яна ўсіх гэтых трюхлікіх, індульчых, каменевых і бухарных, якія рабавалі застрываць гістарычны рух саветскага народа да сацыялізма, прычунілі со назад у капіталістычнае ярыма. З'явіліся рэвалюцыі ў самым яе пачатку, яны ў выніку ператварыліся ў шайку адымных бандытаў і забойні, у перадавы гур'я міжнароднай контррэвалюцыі.

Перабд ленынскай рукой павяла партыя большэвікоў работу клас і сялянства, усе народы былой парскай імперыі а вызвалены шляхам заявавання і будаўніцтва новага, сацыялістычнага грамадства.

З часу незабытучы Кастрычніцкіх дні прайшоў толькі 22 гады. Гэта паўнаўча невялікі тэрмін у гісторыі народаў. А які велічы шлях прайшла на краіна! Як змянілася жыццё народа! Краіны ўбогай і слабай наша радзіма гэта магучай, несакрушымай сацыялістычнай дзяржавы. Расвіла прамысловыя, сацыялістычнае земляробства і культура ўсіх народаў СССР. Назавёсім ішчана эксплуатацыю чалавека чалавекам. Краіна Саветаў — адзіная ў свеце ўлада, у якой знішчаны галета і беспраўе, якая не ведае крысіды.

Вялікая Сталінская Канстытуцыя асапсцвае ўсім грамадзянам краіны астаў права на працу, на асвету, на ачынаж і забяспечанне ў старасці. Каленым чынам змянілася класовае структура саветскага грамадства. На аснове найвышэйшых перамож сацыялізма дасягнута непахіснае маральна-паэтычнае адзінства саветскага народа, якое за праішоўшы дзвядцать другі год рэвалюцыі яшчэ больш умацавалася. Саветскі народ аб'янаўся ў адзіны, магутны працоўны фронт.

Працоўныя СССР пабудавалі велічны будынак сацыялізма. У сваім геніяльным дакладзе на гістарычным XVIII з'ездзе партыі таварыш Сталін падвёў вынікі паведнаснаму шэсцію — сацыялізма і абвясціў пачатак новай гістарычнай паласы ў развіцці СССР — паласы завяршэння будаўніцтва сацыялізма і паступовага пераходу к камунізму.

Мы гардзімся не толькі магутнай індустрыяй сацыялізма, створанай за годы сталінскіх пяцігодкаў, нашымі гігантамі — фабрыкамі і заводамі, электрастанцыямі і шахтамі, квітнечымі калгаснымі палымі. — мы гардзімся, перш за ўсё, новымі саветскімі людзьмі, рукамі якіх будаўня новы свет. Партыя Леніна—Сталіна, вялікі Сталін, як класічныя баяца, расцянц мільёны новых саветскіх людзей, смелых і мужных, да канца адданых радзіме і партыі.

Усё новае і новае перамогі пажынае ленынска-сталінская нацыянальная палітыка. Пад сонцам вялікай Сталінскай Канстытуцыі мацнее дружба народаў СССР. З кожным годам усё больш наліваюцца сакамі радаснага свеннага шчэнення ўсе адзінаццать республікі нашага вялікага Саюза. У гэтым частымым сусор'і пышным цветом шчыне Беларуская Саветская Сацыялістычная Рэспубліка. Растуць яе фабрыкі і заводы, мадэрныя калгасы і саўгасы, развіваецца культура сацыялістычная па зместу і нацыянальна па форме. Шчасліва і радасна жыве беларускі народ!

XXII гадавіну Кастрычніцкай саветскай рэвалюцыі ў выключна радаснай абстаноўцы да вялікай сямі саветскіх народаў далучыліся вызваленыя доблеснай Чырвонай Арміяй народы Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны. Назавёсім па-жыццёвы пры дапамозе вялікага саветскага народа з непахісным панскім тэтрам, нашы адзінаццать браты — заходнія беларусы і заходнія украінцы — устанавілі на сваёй зямлі адзіна справядліваю, адзіна на народную ўладу — саветскую ўладу і ўвайшлі ў састаў вялікага СССР. У гэты XXII гадавіну Кастрычніцкай беларускі народ разам з усімі народамі СССР ад глыбіні сэрца вітае 13 мільёнаў новых, роўнапраўных саветскіх грамадзян, якія ад гэтага часу пачалі новае, свеннае жыццё.

Армія і флёт на морскім маяком высінца СССР пад светам, асвятляючы ўсім народам шлях да вызвалення ад іракапітала. Працоўныя краіны сацыялізма гаварылі тым, што на іх лою вышала ішчэнне паказав усяму чалавечству верны шлях да свеннага жыцця. Ніколі ітарналіянальнае сувязі саветскага народа не былі такімі моцнымі, як зараз. Разволенны народы капіталістычнага свету толькі ў Саветскім Саюзе бачаць сваё абыранне, і свае надзеі на лепшую будучыню звязваюць з перамогамі магутнай краіны сацыялізма.

Праішоўшы год быў багаты не толькі выдатнымі перамогамі сацыялізма ўнутры нашай краіны, але і трыумфальнымі перамогамі саветскай сталінскай палітыкі міру. У сваім бліскучым дакладзе на Унечарчовай V Сесіі Вярхоўнага Савета СССР глава саветскага ўрада таварыш Молатаў паказаў перад усім светам, наколькі высока вырас міжнародны аўтарытэт Саветскага Саюза.

Капіталістычны свет б'еша ў жаенай ліхарады, нагараючы валіць пажарышчам другой імперыялістычнай вайны ўвесь зямны шар. Подляна анга-францускіх паліцыйскіх вайны прабуўны унечарчунь у вайну і напу краіну. І толькі мудрая сталінская палітыка саветскага ўрада і партыі забяспечыла нашаму народу магчымасць радаснай працы ў мірнай абстаноўцы. Саветскаму народу не страшны ніякія козы ворагаў, з якога-б лагера яны ні зыходзілі. На варпе мірнай працы народаў СССР стаіць магутная і слаўная, любімая ўсім народам Рабоча-Сацыялістычная Чырвоная Армія. Яна не раз біла і граміла нашых ворагаў. Віла іх у мінулым, б'е зараз і разграміць іх у будучым, калі яны пасмеець парушыць граніцы сваячыннай саветскай зямлі.

З сапжакій ушчэпенасцю глядзіць у будучае вялікі саветскі народ, бо па чаде яго стаіць, ім кіруе, яго патрыяе найвышэйшы майстар перамож — вялікі і мудры Сталін.

Пад вялікім сцягам партыі Леніна—Сталіна свабодныя і моцныя ў сваім адзінстве саветскія народы пойдучь уперал, к камунізму.

ЗАГАД НАРОДНАГА КАМІСАРА АБОРОНЫ СЯЮЗА ССР

7 лістапада 1939 года.

№ 199

г. Масква.

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры, начальнікі, камісары і палітработнікі! У дзень 22-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі народы Саветскага Саюза адзначаюць мінулы год, як год новых дасягненняў і перамож.

Наша народная гаспадарка навіхліла ідзе ўгару. Беерпаліцыя навіхліла прадуцыйнай сацыялістычнай працы. Растуць рылі стаханавцаў і ўдараўцаў. З энтузіязмам ператварае ў жыццё наш народ рамённі XVIII гістарычнага з'езда большэвіцкай партыі.

Магутны вытворчы ўзлэм, які з'явіўся адказам на заклік главы Саветскага ўрада таварыша Молатава — чэсна і самаладна працаваць на сваім пасту і тым дапамачы Чырвонай Арміі выканаць вялікую вызваленчую задану — ашчэ раз прадэманстравалі арганізаванасць сацыялістычнага народа, яго згуртаванасць вакол большэвіцкай партыі і Саветскага ўрада, яго непахісную волю да перамож.

І ў гэтым годзе калгасная сацыялістычная сельская гаспадарка мае вялікія поспехі. Пабудова калгаснікамі і калгаснікамі Узбекістана вялікага Ферганскага канала, а па іх прыкладу будаўніцтва каналаў калгаснікамі і іншых саветскіх республік з'яўляюць сабой тэражысто арганізаванай калектыўнай сацыялістычнай працы, з'яўляюцца сведчаннем невычарпальнай сілы і магутнага творчага парыву народа пераможнага сацыялізма. Усеагульна сельскагаспадарча выстаўка 1939 года — гэта не толькі агіяда перамож калгаснага ладу — гэта выдатна дэманстраванне актыўнага ўдзелу саветскага сялянства ў барацьбе за пабудову сацыялістычнага грамадства.

Нямы перамож дасягнула наша краіна і на франтах сацыялістычнай навуцы, культуры і мастацтва. Тэатр, клуб, кіно, радыё, газеты і кнігі ўсё-глыбей і глыбей пранікаюць у быт усіх народаў Саветскага Саюза. Фізічная культура ахватвае ўсё новае і новае мільёны саветскай малады.

Разам з усімі краінамі за гэты год выраста і яшчэ больш памножыла сваю магутнасць Рабоча-Сацыялістычная Чырвоная Армія.

23 лістапада 1939 года ўся Чырвоная Армія ў апаветчанасці са Сталінскай Канстытуцыяй была прыведзена да ваеннай прысягі. Байцы, камандзіры, начальнікі, камісары і палітработнікі, усе вышэйшалежны састаў далі ўрачыстую клятву на вернасць сваёму народу, сваёй саветскай радзіме і сваёму Рабоча-Сацыялістычнаму ўраду. З часцю выконваюць чырвоныя войны ваенную прысягу. Настома з дня ў дзень яны ўдасканальваюць свае ваенныя веды, сваю бязую і палітычную падрыхтоўку, каб па-першаму закліку Саветскага ўрада ўперал і з часцю выканаць сваё абавязак перад баяшчэўчыкам.

Прызыў 1939 года, прыведзены на аснове новага закона аб усеагульным вайсковым абавязку, даў Чырвонай Арміі доброе, пісьменнае і фізічна моцнае папаўненне. Калі 150 тысяч з ліку прызычаных у рады Чырвонай Арміі сапжакій лоўную сярэднюю школу. Чырвоная Армія

з'яўляецца Арміяй супольнай пісьменнасці. З велізарнай радасцю ішла наша моладзь у рады сваёй Арміі. Тысячы малых людзей адмаўляліся ад льгот, прадастаўленых ім законам, мілья баяцкі і манеры прасці дэмавіна залічылі іх снопю на службу ў Чырвоную Армію, вырабавуючы абарону нашай радзімы, мірнай працы і лепшую школу нашай моладзі.

У гэтым годзе, як і ў мінулым, не па нашай віне, Чырвоная Армія вымушана была ашчэ раз прадэманстравалі сваю сакрушальную сілу і высокую бязую магутнасць у баях за тэрытарыяльную незалежнасць і незалежнасць прызначаным Мангэўскай Народнай Рэспублікі. Чырвоная Армія справай заваявала перад усім светам значэнне пастаў аб узаемадапамозе, якія заключыла Саветскі ўрад з іншымі дзяржавамі. Сапраўднай славай пакрылі сябе байцы і камандзіры — удзельнікі баяў у раёне ракі Халхін-Гол. За доблесць і героістыя, за бліскучае выкананне баявых загадаў войскаў, прамышляўцы ўдзел у баях у раёне ракі Халхін-Гол, заслужылі ўсеагульную, вялікую ўдзячнасць.

Армія старонкай мінулага года ў жыцці саветскага народа з'яўляецца вызваленай Чырвонай Арміяй нашых братаў — украінцаў і беларусаў ад цяжкага «сена-жытвеннага» панскага іра. Польская дзяржава, правілаў якой заўсёды праўдліва так мюта занясенасці і бахвалыства, пры першай-жа сур'ёзнай ваеннай сутычцы развалілася, як стара, згніўшая палега. За яна-небудзь 15 дзён вайны з Германіяй панскай Польшча, як дзяржава, перастала існаваць, а яе ўрад і вярхоўнае камандаванне польскай арміі ганебна ўцяклі за граніцу.

У сілу распаўсюджвання Саветскага ўрада, войскі Украінскага і Беларускага фронтуў, выконваючы загад глаўнага камандавання, 17 верасня перайшлі граніцу быўшай Польскай дзяржавы, каб узяць пад сваю абарону жыццё і маёмнасць насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі. Імклым наліскам частці Чырвонай Арміі разграмілі польскія войскі, выканаўшы ў кароткі тэрмін сваё абавязак перад Саветскай радзімай. З лебю, радасцю і ўдзячнасцю сустрэкалі вызваленыя народы Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі Рабоча-Сацыялістычную Чырвоную Армію. Любю да Чырвонай Арміі, да Саветскага Саюза, да праваліраў народаў таварыша Сталіна атрымала свае ярыае выражэнне ў дэманстрацыі адзінаства насельніцтва Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі на выбарах у Народныя Саборы, у адзінадушным іх рамённі аб уключэнні Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі ў састаў Саюза Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік і аб з'яўненні Заходняй Украіны з Украінскай Саветскай Сацыялістычнай Рэспублікай і Заходняй Беларусі — з Беларускай Саветскай Сацыялістычнай Рэспублікай.

У баях з польскімі войскамі нашы войскія часці паказалі не толькі высокія тэмпы маршу і маневранасць, але яны правалі таксама і высокую доблесць, героізм, ініцыятыву, бязавенную адважнасць.

Давар аб дружбе і граніцы паміж СССР і Германіяй як нельга лепш адпавядае інтарсам народаў двух буйнейшых дзяржаў Еўропы. Ён пабудаван на моцнай базе ўзаемных інтаресаў Саветскага Саюза і Германіі і ў гэтым яго магутная сіла. Гэты дагавор з'явіўся паваротным пунктам не толькі ў адносінах паміж двума вялікімі краінамі, але ён не мог не адбіцца самым істотным чынам таксама і на ўсім міжнародным становішчы.

Дагаворы Саветскага Саюза з Эстоніяй, Латвіяй і Літвой з'яўляюцца моцнай асновай для міру ва ўсходняй палавіне Балтыскага мора і ва ўсходняй Еўропе. Гэты дагаворы поўнацю забяспечваюць суверенітэт і незалежнасць гэтых дзяржаў.

У дагаворы з Літвой Саветскі Саюз, апрача таго, праявіў сябе як сапраўды прыяцель літоўскага народа, вярнуўшы яму старажытную яго сталіцу — горад Вільня і Віленскую абласць, захаванную разбійніцкім пагэтам польскай ваеншчыны.

Саветскі народ, абаліраючыся на сваёй паведнаснай Чырвоную Армію, сапжакія і ўпаўнаважанае прадаўжае сваю мірную працу, адначасова зорка сапжакія за сучаснай складанейшай і крывавай міжнароднай абстаноўкай. Нікія надзеі не заспжакія ўстаўнаўляю міру, у якім так адчуваюць патрбу народы ўсіх краін.

Урапейская вайна, у якой Англія і Францыя выступаюць, як ле зачышчачы і старанія прадаўжаць, ашчэ не разгарэлася ў будучае пажарышча, але англа-францускія агрэсары, не прадуляючы волі да міру, усё робяць для ўзмацнення вайны, для пашырэння яе на іншыя краіны. Саветскі ўрад, праводзячы палітыку нейтралітэта, усяляе сапжакія ўстаўнаўляю міру, у якім так адчуваюць патрбу народы ўсіх краін.

Вялік, магутны і непераможны Саюз Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік. Народы Саветскай краіны ўпаўнаважаны ў сваім заўтрашнім ліні і сапжакія глядзіць у будучае. Чырвоная Армія, як заўсёды, зыходзіцца напавягове.

Таварышы чырвонаармейцы, камандзіры, начальнікі, камісары і палітработнікі! Мы маем вялікія поспехі, але не нам, большэвікам, не нам, байцам сацыялістычнай арміі, заваяванай і супакайшанай на дасягнутым. Упору працаваць, многа і добрасумленна працаваць, дабываць новых дасягненняў і перамож — у гэтым задача яна, гэтым вучыць нас вялікі Сталін. Кожную гадыню і мінуту скарыстаўшы, каб на выдатна аўдалаць той зборай, якую дзверыў нам саветскі народ, яшчэ з буйным усурствам авалодваць марксіска-ленінскай навукай. Будзем заўсёды гатовы знішчыць любога ворага, які адважыцца паспжакія на нашу свабодную і шчасліваю радзіму.

Віншую ўсё ўсё ў саветскім нашым святаям 22-й гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі ў СССР.

Няхай жыве наша цудоўная радзіма — Саюз Саветскіх Сацыялістычных Рэспублік! Саюза героям, загінуўшым за справу нашага народа ў баях л Халхін-Гол!

Слава героям — чырвонаармейцам, камандзірам, камісарам і палітработнікам, загінуўшым за справу вызвалення нашых украінскіх і беларускіх братаў!

Няхай жывуць вызваленыя народы Заходняй Украіны і Заходняй Беларусі, поўнапраўныя грамадзяне Саветскага Саюза!

Няхай жыве Чырвоная Армія — армія вызаліцельная!

Няхай жыве Усеагульна Камуністычная партыя (большэвікоў)! Няхай жыве наш вялікі Сталін!

Народны Камісар Абароны СССР
Маршал Саветскага Саюза К. ВЯРАШЫЛАЎ.

Аб прэміраванні ўдзельнікаў дэкады армянскага мастацтва ў гора Маскве

ПАСТАНОВА СОВЕТА НАРОДНЫХ КАМИСАРАУ СЯЮЗА ССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР астанаўляе:
1. Прыняць расходы па падрыхтоўцы і навізненню дэкады армянскага мастацтва ў гора Маскве за кошт дзяржавы.
2. Прэміраваць удзельнікаў дэкады армянскага мастацтва ў Маскве грашовай сумаю ў размеры двухвешнага акада.
3. Адлучыць Упраўленню па справах мастацтва пры СНК Армянскай ССР для выдачы прэмія апаветчана суму.
Старшыня Савета Народных Камісараў Саюза ССР В. МОЛАТАЎ.
Кіраўнік Спраў СНК Саюза ССР М. ХЛОМАЎ.
Масква, Крэмль, 4 лістапада 1939 года.

НЯХАЙ ЖЫВЕ АДЗІНЫ БЕЛАРУСКІ НАРОД, З'ЕДНАНЫ Ў БЕЛАРУСКАЙ СОВЕЦКАЙ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ РЭСПУБЛІЦЫ!

***

БРАТЭРСТВА

Так складалася іх жыццё, што сапраўд-най дружбе з частымі сустрэчамі і шчырымі гутаркамі не суджана было раз-гарнуцца даўгі час.

У краіне прыгнёту, турмаў і шыбе-ніш не так уж часта былі вышакі ад-крытай дружбы людзей розных нацыя-нальнасцей, хоць і належалі яны да ад-наго класа. Хутчэй іх адносіны можна было назваць братэрствам, якое ўзнікала з адвольнага лёсу. Але гэтае братэр-ства было сапраўднае, моцнае і шчырае.

Пазнаміліся яны на адным з пеле-гальных сходаў. Было гэта найпрэдэлі-гаданы Вялікага Кастрычніка. Недазе на Украіне горада ў глыбокім сутаранні друкаваліся лістоўкі з прайды пра суседнюю краіну волі і шчасця. Лі-стоўкі павінны былі праймаць сярод асясонных паліцэйскіх і шпікаў у пыльных цэхах фабрык і майстэрняў, у пахатыя ха-ты бядняцкіх кварталаў. Вялікая сіла замілі талісы ў гэтых лістоўках, і чым больш яны даходзілі ў масы, тым шырэй станаўся фронт барацьбы суп-раць прыгнёту.

Гэтую быў прысвечан сход маладзё-ных арганізатараў горада Баранавічы. Юзаф не ўпершыню прысутнічаў на та-кіх сходах і нарадах. Ён быў актывістам рэвалюцыйнага памалка, і ўсё яму тут было знаёма і вразумела.

Сход быў нямогальным. Некалы чла-век сядзеў за шыканай гарбаты ў песьням пакойчыку краўца. Іа самавара завыхаў пікарэсцы чарныя хлопчыкі. Юзаф спачатку падумаў, што хлопчыкі прысутнічае тут проста для маскіроўкі, але аказалася не так. Хлопчыкі гавары-лі, як раўнапраўны ўзалежы схода, і выму-лі пачкаваць разумнасьць і вопытнасьць.

— Хто гэта? — запытаў Юзаф су-седа.

— Сын стэляра Шэўна...
— А г. Мота...

Юзаф вельмі бегла з'яўляўся—стэляра з украіны, яго непрыглынулі халіну, за-поўненую голымі, поўгалымі і дзеньмі. Гэта пазнаміла абстаноўку свайго ўлас-нага знайства. Семі плотніка Райскага і стэляра Шэўна першай адольваваў істачу, жылі заўсёды ўпрогалдзё. Та-му і тут на сходах Мота быў для Юзафа сваім, бліжнім і родным чалавекам. Так нарадзілася ўзаемная прыязнасць.

Са схода яны ішлі разам на начныя завучаў горада. Імглі прыязнаваты сі-сталаўскі дождж. У імглі смутна ая-спіліся вулічныя ліхтары. Аднюкуль з паэтра, напэўна, з малата агнімі палі-цэйскага клуба, далосіліся абрыўкі му-зыкі. Там штовечар забавляліся п'яныя афіцеры і шпікі з паліцэйскага ўпраўле-ня. Мота ішоў побач з Юзафам пікім, спакоечным крокам. Спачатку маўчалі, по-тым загаварылі ўпоўналаса. Мота чуў пра Юзафа і верыў яму, як старэйшаму та-варышу.

— Не можа быць, — сказаў Мота, кінучы галавой у бок паліцэйскага клуба, — каб мы не дачакаліся таго ча-су, калі зможам вольна святаваць дзень свайго вызвалення...

Юзаф падобалася стрывама не па га-дава натуры хлопчыка, поўнага пазвэй і ўпэўненасці. З яго мот вырасці, думаў Юзаф, самаадначу арганізатар барацьбы.

— Бузем сабрамі, — сказаў Юзаф на развітанні.

— Мы і так уж сябры па рабоче, — заўважыў Мота. Яны пераклініліся яшчэ парай слоў і развіталіся гэтай асенняй ноччу, не думачы аб тым, што разві-халіся па коўты голы.

У самага іні святкавання шпікі на-крылі Юзафа на вятары з літаратурай і лістоўкамі. Гэта быў першы арышт, першае выпрабаванне волі. Паліцэйскі па-стэрнух. Турма. Катарга. Выходныя ла-пуг фізічных і маральных азекаў.

Юзаф праходзіў скрозь гэты змрочны калідор катаванняў і пачуў з чалавечай гоінасцю і нягасымі пазвэймі. Праз пяць год яго выпусцілі на волю фізічна надомленым, але не пакінучым лум-кі аб барацьбе. У родным горадзе, куды ён прыхаў з турмы, не было ўжо многіх знаёмых і сяброў.

— Мота! — са здзіўленнем адказаў на яго запытанне адзін з таварышоў. — Ён там, акуль прыхаў ты...

Так распавядаў перад ім адвольнавы шлях людзей, якія забавіліся чалавечай праўдой. Юзафу не прыхава быць даўга на волі. За кожным яго крокам сачылі чыны паліцыі, і адзін толькі сяміяро-жы рух прывёў яго ў турму. З гэтага часу пачалося бяскожнае блуканне па турмах і кааператывных лагерах. Ён пабываў амаль ва ўсіх вядомых тур-мных цыталях былой Польшчы.

У Моты лёс быў літаральна пахопны на лёс Юзафа. Папаўшы адзін раз у рукі дэфензівы, ужо цяжка было адтуль выр-вацца.

— Дзе Юзаф? — не раз успамінаў Мота маладога плотніка з украіны род-нага горада.

Яе зварок атрымлівалася так, што калі Мота быў на волі, Юзаф асуджаў не-дзе ў карцарах Граўдзена або Каргу-Бярозы і, наадварот, калі Юзаф вых-адзіў з турмы на тэдынедзю, дык не за-станаў свайго маладога таварыша. Мота ў гэты час блукаў па яго шляхах. Але яны помпкі адзін аб адным. Яны былі сябрамі. Іх адналі адны імкненні...

Цалы трынаццаць год мінула з таго часу, калі яны памятнай лістападаўскай ноччу ішлі завулкамі роднага горада. Папер над краінай устанала зарова вай-ны. Скрозь сшыны турмаў даходзілі ве-сткі з волі. Распадалася дзяржава, якая трымаўся на паліцэйскім бізнесе і кры-ві прапоўных. Фанабарыстыя паны абі-раці свае майаткі. Мота тады быў жаха-ром адной з камер новагрудскай турмы.

Рапінай аднойчы па турме разнесіся чуткі, што турэмчыкі збеглі. Не чу-лася лёсату клічэй і п'яных выпрыскаў. Небывала цыпныя навеса над турмой. Талы зьявіліся самі ўзалежы дзверы. Іх сустрэлі на вуліцы цэлы натоўп. Не-звычайная радасць свільцілася на тварах людзей.

— Чулі?
— Чырвоная Армія ідзе...

Мота з землякамі прабураўся пехатой да роднага горада, на вуліцах якога ўжо з'явіліся пераважны часці Чырвонай Ар-міі. Гэта было так нечакана і радасна. Горад лікаваў. Чырвань сцягаў і пра-стасць кветак запаўнялі вуліцы. Мота атраў знайшоў работу: ён паступіў у толькі што створаную рабочую гвардыю. Мінула ішчэ некалькі дзён. У памаж-канне рабочай гвардыі, якая размясці-лася ў былым паліцэйскім клубе, аднойчы зайшоў ухваляваны пажылы чалавек. Мота прыгледзіўся да яго. Пасівеўшыя скроці, ледзь-ледзь паблеклы позіры. Звыяны выглад прапоўнага чалавека, які пераўсе нямаў гора на сваім вяку. Але нешта знаёмае выдзілася ў ім.

— Юзаф — усклікнуў Мота, — ад-куль?

— З Каргу-Бярозы, — адказаў гэ-і. Яны доўга ласкаліся позіраці агі-даці адзін аднаго. Абодва былі стомлены-мі, хунімі, але пасталеўшымі, вырасты-мі, загартаванымі цяжкімі годамі паку-ты.

— А што, — сказаў Мота пасля рос-пытаў і ўспамінаў.—Памятаеш, як мы гаварылі пра дзень вызвалення. Гэты дзень настаў...

— Хто з нас суніваўся ў гэтым, — заўважыў Юзаф.

Абодз акрылі прыліў балебрасці і энэргі. Зінаў пажар гадоў, праваленых у турмах. Яны выйшлі з памяншанымі. Інашым выгладзі перад імі родны горад: з чырвонымі сцягамі, палотнішчы до-зугаў, ажыўленыя ўзраўналы натоў-пы людзей. У натоўпах яны знаходзілі німаў знаёмых. Многія з іх, які і яны, толькі што прышлі з турмаў.

Было чаму радавацца, было ад чаго лікаваці. У гэтым лікаванні ўпершы-ню за многія голы адрыта едлінасць і беларускі, і яўрэй, і рускі, і палатні. Больш не было перапокі для сапраўднай дружбы людзей розных нацыянальнасцей, але аднаго класа. Упершыню адкрыта з'яўляліся разам на сходах і мітынгах і стэляра Мота Шэўна і плотніка Юзаф Рай-скага. Яны вядомы былі прапоўным свай-го горада. Іх паважалі і даявалі ім.

Праз месяц Мота Шэўна і Юзаф Райскі паехалі на Народнае Сабранне Заходняй Беларусі лупутатам ад вышарчываў гора-да Баранавічы. Яны ехалі галасавач за савецкую ўладу, за волю і шчасце, за дружбу і братэрства праўдучых.

Тар. ХАДКЕВІЧ.

КРАВЕЦ

Кравец жыў на адной з украінінх ву-лічак горада. У яго быў скарпны акавоі з варштатам, карцінай і моцнага журна-ла на сшыне і манекане, на якім вісела га-тэвае палёт з ганнага матэрыялу. У цэнтры горада жылі іншыя краўцы. Яны не лікавалі нацёртых касцюмаў і не ста-вілі лат на панонаны штаны. Іх заваж-чымамі былі багатыя людзі, і краўцы наву-чыліся ледва агінацца перад заважчы-камі і з шыжкам расказаваць перад імі пра прымаўку тугі пелы моцных тканін. Яны навучыліся таксама рабіць штучныя воль-ныя плечы і грукі, каб шчыпале цела захудалага афіцэрскага выгладзіла магут-ным і ўстрашачым.

Кравец, які жыў на ўкраінінх вулі-цы, быў паліцаем. Ён быў сшыном простага рабочага на скарпным заводзе і з заціп-ства спазнаў, чаго варта рабачыя доля. Самае большае, чаго мог ён дасягнуць, — гэта беднага пакоя з варштатам і не-калькі дзсяткаў кліентаў, такіх-жа бяд-някоў, прыносіўшых ліпавае панонаныя касцюмы і ўставіць непрыкметныя латы.

Калі пачалася вайна Польшчы з Гер-маніяй, краўца ўзялі ў салдаты. Але яго не паспелі ні забіць, ні рапіць тупо, што з усхода прышла Чырвоная Армія, і кравец, які і многія тысячы салдат польскай арміі, якім не было для чаго ваяваць, кінуў зброю і прыняўся дамоў.

Закачанымі краўца былі ў большасці яўрэй, жыўшыя на той-жа ўкраінінх ву-ліцы, так-жа бедныя і праўдучыя людзі, як і ён сам. Польскія ўлады вучылі паліцаў ненавісьць яўрэям. Яўрэя можна было зьявіць на вуліцы, штучнаму, укарыць або нават забіць. Усё было зроб-лена для таго, каб адзін народ ненавісьць другі народ і каб паміж імі была озынь і ўзаемная непрыязнь. Але кравец бачыў, што яўрэі, якія жылі вакол яго, пры-ноў таксама, як і ён, і што ў іх было...

Удзельніца Пятра Сямі Вароўнага Савета СССР НА ЗІМНІКУ: левыя Вароўнага Савета СССР Н. В. Ватоўкін гутарыць перад пачаткам пасяджэння з членамі Паўнамоцнай Камісіі Народнага Сабрання Заходняй Беларусі т. А. Бурмак. Фото С. Ласкутова і А. Грыбоўскага. (Фота-кішы ТАСС).

СЯГОННЯ

Сягоння першы раз, краіна, Да шчасця, вольная, ідзем. Няма этапных каліянаў. Няма зтапных болей мож. Сівыя пены хмараў змрочных. Асудзіць колюсу брыльянт. І не засоніць болей сонца Драгы і паўшынне краці! І песьня першы раз сягоння — Така шыр, такі прастор!

Пяш у пісе — яна звыш! На гронах беласнежных гор! Пяш над Нёманам — на усходзе Ёе ўзімае акіян. Асмужыць соням яе поўдзень Асудзіць колюсу брыльянт. А толькі скажаш: Воля... Сталіні.. З створан пачуць чатырох, Як адтукуша рокам ілі. На розных мовах і ладох.

Сягоння сэрцам радасць звыш! Край асвабоджаны ідзе Спаткаць Кастрычнік на загонах, На плячах вуліц — славы дзень. Ён з громам нарастае ў маршах Шуміць сцягамі над зямлёй, Палае маладоцю нашай, На плячах — ярава зважой. Заходня Беларусь.

МАКСІМ ТАМІ.

БАЯВОЕ СТАЛІНСКАЕ ПЛЕМЯ

Пройдучы голы. Жудасным сном уйдучы у ладзея мінулае жахі панскага сва-воля. Пшына расквітне развіволеная зямля. Прапоўныя, якім слаўная Чырво-ная Армія вярнула радзіму і прынесла свабоду, пазнаюць радасць твораць пра-цы, шчасце жыць у дружынай брацкай семі народаў вялікага Савецкага Саюза. Паэты смядуць песьні, легенды, сказанні, у якіх будзе жыць бласкветная слава верных сшыноў савецкага народа, бяс-страшна выкараўшых бавыя загад свайі соцыялістычнай радзімы.

...Жыцця палякі патрыётаў радзімы кіруемая камуністам т. Шпроб, праследва-ла буйную банду засонных афіцэраў. Задобныя ворагі народа Заходняй Беларусі ўхадзілі ў лес, шукалі лагара, каб тры-ва на схаванні і позда шотэіць з-за валаў. Хапа на іх баку была велізарная перава-га сіл, але яны баяліся адкрытага бою. Любасенны чырвоныя воіны пасылялі па іхтах. Меткімі выстраламі яны сьвэй-лі смерць у рыхад баніятаў. Афіцеры ярас-на адстраляваліся з гармат і кулямётаў. Камсамалец Арышчынскі — наменскі па-літрука ў гэтым бою быў там, тзе асаба-ва лютавалі сшыноўныя палка. Ён спакаў і на галазю ў вочы небесенныя, шынаваў-шай яго на кожным вярку.

— Умерал, таварышым, за радзіму, за Сталіна, за шчасце для аябзалежных бра-тоў! — Клікаў ён, бясстрашна прабава-чыся паперат.

Баніятам удалося выбрарць пазіцыю для свайго кулямёта. Сшыноўны ліённе ра-гаратаў ішчэ героям. Намеснік па-літрука т. Ялінаў гукаў на сьве камуні-стыванне адзінаццем і паўеў яго ў ата-ку на агнявую точку ворага. Кулія ворага

сражыла адважнага воіна. Ён утаў на змочаную крывёю зямлю і з апошнім ды-ханнем вымавіў: — Наперад, таварышым, за радзіму... ён не тагаварыў, але яго вяр-зумеці з поўслова. Бавыя загад палітрука быў з часно выкапан. Баніятаў паліца-ліся сваімі жаніямі, дорага дасталася ім смерць шамага героя.

Сакратар камсамольскага бюро т. Ары-шчынскі ў гэтым бою прымаў баявое хры-штучанне. Не глядзячы на небяспеку, ён абыходзіў паразіжыленне, пал агнём та-ваў бавыя паралы камсамольцам. У сваім кіравніку камсамольцы бачылі бяс-страшнага баіна за справу партыі Леніна—Сталіна, асабістым прыжылаям вы-хуваўшага бяззаветнаму алагу і героізм.

Ворагі заселі ў прыдарожных канавах, за каменнымі сенамі, на лахах ламоў. Як ядавіты газіны, яны таіліся ва ўкрыціх, чакаючы палыходзічага м-манту для ўдару. Камсамалец т. Арышчын-скі добраахвотнікам пайшоў выбіваць во-рагаў з іх апошніх прытулкаў. За ім ішло многа храброў-воінаў. Не адзін вораг быў скопан меткай куляй з развалера сакратара камсамольскага бю-ро. У самага цёмнага вуглі праікаў т. Арышчынскі, у вуткіх завучах ён пер-шым поўз насустрэча кулямётным кулям.

Арышчынскі паў у баям смерню хра-броў, яго мецца заняў наменскі палітрука камсамалец Мірашчынска. Сьветлы вобраз загінучага таварыша, яго герцішча смерць нацхналі на пошці. Камсамалец т. Мірашчынска ў баям быў такім-жа, як Арышчынскі. Такім-жа былі камсоегі тт. Шапаваўска, Фірубаў і валавыя камса-мольцы арганізаны. Неўвільнамай славай

пакыла свае сшыці часты, дзе выхоўва-ся, роі і загінучы на баявым пасту верны сшы радзімы камсамалец Арышчынскі.

Паразіжыленне камуніста т. Зоруіна, атакуючы польскую стражніцу, палала пад пераарыжываны кулямётны агонь з покаяў каменнага будынка. Камсамалец т. Семчанка, піка прыглынаўся да зямлі, з гарматамі ў руках папоўз да буд-дыка стражніцы. Кулі ўдзіблялі зямлю, лота грукатаў кулямётных парты, але Семчанка прадаўжаў паўці. Ён дабарэўся да будынка і звука меткімі бракамі гра-маты ліквітаваў кулямётны гняздо.

Наменскі палітрука камсамалец т. Ма-караў у яроўным баі з пераважымі сіламі польскіх баніятаў прайшоў акасі, якія выхоўвае ў савецкіх патрыётах пар-тыя Леніна—Сталіна. З першых мінут бою ён быў там, куды залякаў яго воі-скі абавязка, — у самах небывенных мясцах. Калі адна з гармат багаво ака-залася пад партэрай захвату. Макараў скрозь асялоны са сталёвых шыялоў-куль прабураўся да гарматнага разліку, заманіў выбухнуа са струю таварыша і да поў-най перамогі паліваў агнём карчэцы ярасна насяяўшых афіцэраў. Дзвічы Макараў палімаў байпоў у іквівую ата-ку, пакуць дабіўся поўнага разгрому бан-дытаў.

Бавое сталінскае племя — камсамоль-цы і герцішчы і бясстрашных польцах на фронтах увазрасцілі бавую славу камсамольцаў Неракова і Валачаўска, Па-рышчына і Хасана. Штымы большыя партыі палкі патрыёты свайі соцыялі-стычнай радзімы, яны бавымі сперамаі даказалі бязмежную аданасць бясмерт-ным іямам Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Палітрум П. ТУРСІ.

ПАЛЕСКІЯ ПАРТЫЗАНЫ

Палессе. Колькі пакут і гора перанёс гэты край за дванаццаць год польскага ўла-дарства. Бедныя, жабрачкія палескія сь-ды, веткія хаці. Колькі сьлёз, крыві і поту праіла на гэтай зямлі.

... Віхрам пранеслася вайна над Палес-сем. Праз палескія вёскі ўходзілі рэшткі разгромленых афіцэрскіх банд. Праз Па-лессе ўтыкалі без агідкі польскія мі-ністры.

У вёсцы Кухонка Воля на некалькі дзён застраў польскі міністр Бок і згубіў-шы сваю сшыту, унікаў даўей ад фрон-та ў Румішню.

Неўзабаве да сшыкі данеслася радасная вестка: Чырвоная Армія перайшла гра-ніцу і працягнула руку брацкай дапамогі сваім братам і сёбрам.

Дзясаткі год скітаўся па турмах Пётр Майсеевіч Туцік. Змораны польскай де-фензівай, ён не пацікаў сваім мараў. Ён быў у народ голае праўты. Туцік сабраў сваіх аднавяскоўцаў Івана Ігнашэвіча Воробя, Андрэя Прытупа, Івана Роля, Аляксандра і Якава Лабунюых. Паліцаў пацкая прамова рэвалюцыянера.

— Мы не можам глядзець роўнадуш-на, — сказаў ён, — як польскія паны паліць нашы вёскі, як забіваюць нашых бацькоў, братаў, сяспер, дзядзю. За зброю! — За зброю, — усе, як адзін, паўта-рылі яго таварышым.

Пётра Майсеевіча Туціка выбралі арга-нізатарам. Надзішлі бавыя дні для па-лескіх сялян. Ноччу партызаны разабро-лі атрад польскіх салдат. Гэта было пер-шае баявое хрыштучанне.

Партызаны ставілі перад сабой задучу — да прыходу Чырвонай Арміі рашуча ўдарыць у ішы разгубленых воіск, не дапусціць разабрацца вёска, сьвэй і мястэчак, не даваць магчымасці злішчаць стратэгічныя пункткі, чыгунчыя масты і станцыі.

У адпаведнасці з гэтай задачай атрад, які літаральна за некалькі дзён выра-с да добра ўзброенаў сілу, расставіў свае пасты. Група партызан абараняла станцыю Маладковічы. Тут яны атрымалі польскі ваенны эшалон, які перадаў потым Чыр-вонай Арміі.

У вёсцы Жабычцы знаходзіўся польскі ваенны аэрадром. Сшылым налетам парты-заны залялі яго.

Партызанскія атрады грамаці сваіх во-рагаў у тылу, працяўляючы пры гэтым нябачаныя чыны адвагі і смеласці.

У Пшыну знаходзілася польская ваен-ная флатылія, з якой паны марылі ішчэ даўна, аж-да Чорнага мора. Але як толькі наша слаўная Дняпроўская ваенная фла-тылія перайшла граніцу, у Пшыні ваен-ныя парты ўзяліся перапаход. Польскія ваякі рашучы пачалі судны флатылі. У панцы ўнікалі польскія паны, яны та-пілі і ўзрывалі караблі, хаваці зброю і скарэжаны.

Дняпроўская ваенная флатылія сустра-ла ўсемерную дапамогу сялян. Бавое фла-тылі пачаў па адной радзі, што калі сшыя Стаханя Столінскай воласці. На без-роэ ракі стала група сялян і махала рукамі. Каюе палішоў да берага, зваж-залася прыпелескага гутарка з сяліямі.

— Вось там, іа прытока, — гаворыць адзін з сялян, — палаткі пры адступленні пакінучы баючы.

— Разумею, я бачыў, — сказаў ухвалявана другі селічын, — як адзін з паліцаў нёс кулямёт і кінуў яго ў рэчку. Так, на расказах сшыны савецкай маркі знайшлі ў гэтай вёсцы, акрамя ваеннай барацьбы, многа рознага сваражання.

Гардэя Вахонка — селічын-бывалы вёскі Гардэяўска Пшынскага павета ішчэ да па-чатыку вайны быў прызван у рады поль-скай арміі.

Хутка да фронта данеслася радасная вестка — Чырвоная Армія, па волі савецкага ўрада, перайшла граніцу. Антон Вахонка адрыўся дамоў. На дароце ён даведваўся, што польскія афіцеры рашылі ўзраваць мост на чыгуны Пшык — Лу-шчын. Усё было для гэтага прыгатавана. Дынаміт быў паклашан, провал праігна-чуні. Але рука селічын-салдата Антона Вахонка перарвала провал, і мост быў выратаван ад варажой дыверсіі.

Вызваленае Палессе Заходняй Беларусі, разам з усім Савецкім Саюзам святкую зрааз ХХІІ гадавіну Вялікай Кастры-чніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі; у на-родзе складоўца носіць аб палескіх парты-занах, аб іх мужнай і герцінай ба-рцьбе, аб іх бясстрашны, бяззаветнай аданасці народнай справе.

Стары палескі селічын, бачыўшы многа гора ў сваім жыцці, гаворыць папер упу-кам: — Сонца яснае ўзвышлі над нами.

Б. ЗЕЛІНСОН.

Танканы вёскаў тав. Міхельсона, які адна-чыўся ў баях ад вызвалення Заходняй Бе-ларусі ў Злеа напарана жонкі-вядзель-цы В. В. Галадзіч і памалдзір танка Г. А. Мі-хельсона. Фото Я. Салавейчыка.

Шкэлы г. Дасын (Заходняя Беларусь) атры-малі падарункі ад пшераў Ошчы. Робаты і класа сярэдняй школы ішчэ аднава-лі дыверсіямі жонкі. НА ЗІМНІКУ: культа-рныя шкэлы С. З. Яніна пачынае работам, як аднаваціць савецкі галітрук. Фото В. Хеліца. (Фотахроніка ВЕЛТА).

ПЕРАМОГА ПРАМЫСЛОВАСЦІ ВІЦЕБСКОЙ ОБЛАСЦІ

ВІЦЕБСК. (Нар. «Звязды»). Рабочыя калектывы прадпрыемстваў абласці ў рэспубліцы шырока разгортваюць перадавыя стрыжнякі сацыялістычнага спаборніцтва сутраці вялікае пралетарскае святасць XXII гадавіны Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі з вялікімі вытворчымі поспехамі.

Прамысловасць саюзнага, рэспубліканскага і мясцовага значэння абласці выканалася свай 10-месячны план на 106,3 проц. План кастрычніцка выканан на 108,5 проц. Звыш 10-месячнага плана выпушчана прадукцыі на 12 мільянаў рублёў.

16 прадпрыемстваў абласці выканалі дэталёва галавую праграму, у тым ліку віцебскія прадпрыемствы — машынабудаўнічы завод «Комінтэрн», лесазавод «Праўда», інструментальна-мэблевая фабрыка, хлебазавод № 2 і інш.; прадпрыемствы гор. Оршы — механічны завод «Чырвоны барацьбіт», хлебакамбінат і інш.

Стыханаўны прадпрыемстваў абласці беруць на сябе новы абавязальства па дастойнай сутраці дзяўчынаў у маёсцывыя Саветы дэпутатаў працоўных.

З. ЛАРЫСАУ.

Дарогія госці ў Мінску

Учора ў Мінск прыбыла дэлегацыя працоўных Заходняй Беларусі для ўдзелу ў святкаванні XXII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. У складзе дэлегацыі — лепшыя прадстаўнікі рабочых, сялян і працоўнай інтэлігенцыі Заходняй Беларусі. У ліку іх — дэпутаты Народнага Сабрання Заходняй Беларусі — урач горада Беластока тав. Крў, рабочыя тт. Карпінск (гор. Гродна), Саўчун (Брест-Літоўск), сялянскі тт. Марціновіч (Бельскі павет), Багданюк (Лунінецкі павет), Царун (Шчэрцкі павет), настаўніца горада Ліда тав. Ліб і інш. — усяго 103 чалавекі.

Адкрыццё карціннай галерэі БССР

Да XXII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі стаяла БССР узабясцеляючы яшчэ адной выдатнай культурнай устаноў. 8 лістапада адбылася ўрачыстае адкрыццё дзяржаўнай карціннай галерэі БССР. Для яе аддзелены трохнаваковы будынак на вуліцы Карла Маркса, дом № 29. У першую чаргу адрываюцца 15 залаў, у якіх размяшчаюцца 400 экспанатаў — творы выдатных майстроў дзяржавы, скульптуры і графікі. Тут прастануць работы вядомых рускіх і заходне-еўрапейскіх мастакоў — Раціна, Стрыкава, Левітана, Серова і інш.

У аддзеле саюзнага мастацтва выстаўлены работы мастакоў — Броскага, Грабара, Бялінскага, Бірулі, а таксама лепшыя мастацкія творы саюзнай Беларусі — Волкава, Пашкевіча, Манасона і іншых.

Почынае абсталяванне карціннай галерэі закончыцца ў бягучым годзе. Карцінны фонд ужо складае больш тысячы твораў мастацтва.

Святочныя падарункі дзецям

ВІЦЕБСК. У Віцебск прыбыла брыгада гомаўскіх школьнікаў, якая прывезла паўтара вагона (186 скрытак) з падарункамі для дзяцей працоўных. Сярод падарункаў партреты кіраўнікоў партыі і ўрада, мастацкая літаратура, фотаздымкі, пафтонкі з пластычнай, цыфры і т. д. Брыгада прывезла таксама каля 40 тысяч падарункаў для школьнікаў Пінскага павета.

Падарункі будуць разданы дзецям працоўных на раённіках, прывесаных XXII гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. (БЕЛТА).

МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦЬ КАЛГАСА БССР. НА ЗДЫМКУ: асацыяцыя песні і пляскі калгаса «Інтэрнацыянал» Ішанскага сельсавета Ашчэўскага раёна рэспубліцы танец «Міста».

У КАЛОНЕ ТАНКІСТАУ

Пасля няўдачай астанюк група танкаў, у якой знаходзіліся афіцэр тав. Міхельсона, працягнула прасоўвацца на збройны пункт.

Некалькі астанюкаў. Камандзір групы заклікае да сябе асабовы састаў і выцягвае агнём загары — змяніць напрамак і рухацца да горада В., неадкладна аўтабудаваць ім.

Магутныя танкі панесліся туды, дзе афіцэрскія банды, умацаваныя, рытываліся ліўнем свінца сутраці адрываючы ваіны Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Экіпаж тав. Міхельсона ў ліку іншых адправіўся ў разведку. Хутка паказаліся жыллыя пабудовы. Было ціха, ціха...

На Украіне горада галаўная машына сыхіла. Камісар тав. Месніквіч заклікаў да сябе старшага лейтэнанта тав. Шахрая, каб дагаварыцца аб планах дзеяння. Лейтэнант т. Шахрай сыхіла да камісара. У гэты момант механік-вазіцель тав. Ігалеў, вылезшы з танка, каб праверыць гусеніцы, заўважыў, як ад зугла блізкай пабудовы аддзілілася чалавечая фігура. Польскі афіцэр паўзком набліжаўся да машыны.

Выстал з нагна і... мязгунная газетка застыла на зямлі. Механік-вазіцель тав. Ігалеў меткім выстралам у ворага выратаваў жыццё свайго камандзіра.

Банда афіцэраў ажыгла на танках ружыні і кулямётны агонь. Але першыя-жа кулямётныя чаргі адважных танкістаў прымусілі ў панішы ўжываць незадачлівых ваяк.

Другая група танкаў, якая ўварвалася ў горад з пропалегага гора, пачала наступальныя дзеянні, ваяваўся жорстка бой.

У адным з завулкаў танк тав. Мухіна, падбіты варажэй баямі, быў акружан

ворагамі. Экіпаж тав. Мухіна стойка змагаўся з ворагам. Не адзім дзесятам бандытаў былі скопаны меткімі чаргамі з кулямёта. І толькі тая, калі авярэла банды падліла стагелую грамаду, ахоплены поўным танк зніх.

Экіпаж тав. Міхельсона, разам з іншымі баявымі машынамі, сыхіла на вырочку таварышаў. Машыны сыхіліся ля пылаўшага танка. Старшы лейтэнант тав. Абрамкін, які знаходзіўся ў машыне Міхельсона, быстра вылез з яе і наспышыў на лапамогу. Але ўжо было позна.

З-за зугла разлаўся выстрал. Тав. Абрамкін быў ранен у руку. Міхельсон і Ігалеў неадкладна перавалзілі свайму камандзіру раны. Ворагі ажыгла на танках кулямётны агонь.

Не, тут ужо вам не здабраваш. Я вам пакажу, сволачы, — розга крыкнуў Міхельсон і, прыкусіўшы ад гневу губы, схваціўся за кулямёт. Застрачыла частай дробью гразня саюзнага зброя. На працягу некалькіх мінут Міхельсон «метка» грамій афіцэрскую банду.

З другога боку, засеўшы ў касыя, панскія сыны прадаўжалі інтэнсіўную кулямётную і ружэйную стральбу. Тав. Міхельсон прыняў рашэнне — разграміць асінае гняздо. Ужыўшы навушны гарматы, ахвілі па наць некалькіх сакупальных залпаў. Праз некалькі мінут ворагі былі знішчаны.

Рапціў, калі адважныя саюзнае ваіны капачцова занялі горад, танк тав. Міхельсона імчаўся па вуліцах, які быў ўпрыгожаны чырвонымі сігналамі. Міхельсон бачыў, як пачаслівае насельніцтва выважала горада радаю сутракала чырвоных байцоў.

Ян. ШЫНГАРОУ.

РАБОЧАЯ ГВАРДЫЯ

У цэнтры горада Баранавічы знаходзіцца штаб рабочай гвардыі. Сюды з раніны да позняй ночы прыходзяць людзі ў паліто, падпаясных рэмень, з вінтоўкай за плячыма і чырвонай павязкай на рукаве.

З першых дзён прыходу на тэрыторыю Заходняй Беларусі саюўных неперомных палкоў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі пераважны людзі арганізавалі ў рабочую гвардыю і актыўна дапамагалі і дапамагалі свай вываляцельніцы і часоваму ўпраўленню.

Рабочая гвардыя горада складаецца з трох уздоваў. Адзін з іх узначальвае 27-гадовы старэй Павел Барнога. Малады, энергічны чалавек з уаушлівай атмасферы панскай Польшчы тайна вывучаў сваю родную мову, цікавіўся станіўчыма свай братоў на класу ў Саюзнай Беларусі, расказваў таварышам аб пчаслівым, светлым і радзеным жыцці брацкіх народаў Саюзнага Саюза.

Большасць рабочай гвардыі — моладзь, якая за свай кароткае жыццё спазнала ўсёе жах панскага свавалля, дзікай эксплуатацыі, холад, годад і жабрарства. Уля Бароўскі, Аляксандр Куркузевіч, Іван Юрчык, Васіль Буйка, Брухміс Лейзаў, Васіль Шыгар, і іншыя першымі ўступілі ў рады рабочай гвардыі. З вялікім запалам вывучаюць яны ваенную справу і пачкам адважыць сябе служэнню вываляцельнаму народу.

У пачатку арганізацыі рабочай гвардыі ў яе рады пралежалі некалькі правакатараў-бундаўцаў і іншыя варажэй элементы. Хамельскі думал прымаяцца да рабочай гвардыі. Але байцы, адданыя вялікай справе працоўных, ачысцілі свае рады ад варажэй элементаў.

Рабочая гвардыя ва многім дапамагла Чырвонай Арміі ў барацьбе за вываляцель працоўных ад панскай кабалы. 19 верасня рабочая гвардыя захавала ў свае рукі паліцэйскі архіў, дэфензіву. 20 верасня яна затрымала вышэйшых суцэўскіх магістрацкіх і іншых чыноўнікаў.

У першы дзень прыходу Чырвонай Арміі тав. Рубенчык арыштаваў бурмістра-главу горада Баранавічы Вольніка. 20 верасня рабочая гвардыя злавала буйнага абшарніка «дзенавельніка» пана Гурскага, абшарніка Бухвіча, абшарніка Калуды і іншых ненавісных эксплуатацятараў-крывавішчыкаў.

Рабочая гвардыя не раз змагалася з афіцэрскімі бандамі, якія хаваліся ў лясах павета. Арыштавала і абязбройла 100 афіцэраў. Пры абязброжванні і затрыманні афіцэрскіх баня асабіста паказалі сабе байцы Рафаіл Паркоў, Давід Шнётэр, Аляксандр Каркузевіч, Гершон Пінчук, Гірш Сноўскі.

Рабочую гвардыю ўзначальвае ініцыятыўны арганізатар, рабочы старэй Абрам Файнелевіч Рубенчык, які ў былой панскай Польшчы не раз падяраўся прааследаваным і паліцэйскім катаванням. Каля 6 год ён накутываў у турмах Слоніма, Новатроча і Гродна.

Рабочая гвардыя паўняецца лепшымі людзьмі. Божым дзець у штаб прыходзяць дзесяткі сялян з вёсак, прыходзяць рабочыя.

— Хочам служыць справе вываляцельнага народа Заходняй Беларусі, — заўважваюць яны.

М. МІНАЛАЙЧАННА.

ЗА РУБЯЖОМ

РУЗВЕЛТ ПДПІСАУ НОВЫ ЗАКОН АБ НЕЙТРАЛІТЭЦЕ

ВАШЫНГТОН, 5 лістапада. (ТАСС). Учора днём Рузвельт падпісаў новы закон аб адмене эмбарга (забарона) на вываз зброі ў варажыя краіны. Закон прадастаўляе прэзідэнту права вызначыць «ваенныя зоны», куды забаронена заходзіць амерыканскім гандлёвым параходам.

ВАЕННЫЯ ЗАКАЗЫ АНГЛІІ І ФРАНЦЫІ У ЗША

ЛОНДАН, 5 лістапада. (ТАСС). Як паведамае нью-ёркскі карэспандэнт агенства Ройтэр, у рэспубліцы адменены эмбарга на вываз зброі з ЗША ў варажыя краіны ў амерыканскія парты пачалі прыбываць у вялікай колькасці ваенныя матэрыялы для адуўкі іх у Англію і Францыю. Па маючыхся вестках, агенты саюзнай улад размясцілі ў ЗША ваенныя заказы на суму 220 млн. далараў.

ПРАГРАМА УЗАМЦЕННЯ ВАЕННА-МАРСКІХ СІЛ ЗША

ВАШЫНГТОН, 5 лістапада. (ТАСС). Старшыня камісіі па марскіх справах палаты прадстаўнікоў Вінсан заявіў, што ён мае намер унесці на наступнай Сесіі кангрэса законпраект, прадугледжваючы дадаткова пабудову 95 ваенных караблёў, у тым ліку 3 авіяносаў, 8 крыжераў, 52 эсмінаў, 32 паловных долак, а таксама 31 дапаможнага судна, 2.400 самалётаў марской авіяцыі і 36 дыржабляў. Агульны кошт пабудовы гэтых суднаў, самалётаў і дыржабляў будзе складаць 1.300 млн. далараў.

ВАЙНА У ЕЎРОПЕ

НА ЗАХОДНІМ ФРОНЦЕ

ПАРЫЖ, 5 лістапада. (ТАСС). Агенства Гава паведамае французскае камюніке аб ваенных дзеяннях, у якім гаворыцца: «На працягу дня ў раёне паміж Мозелем і Саарам наглядалася актыўнасць дробных разведчыцх часцей абодвух бакоў».

ПАРЫЖ, 5 лістапада. (ТАСС). Агенства Гава паведамае камюніке аб ваенных дзеяннях, апублікаваных ў Парыжы сёння раніцаю: «Пуч прайшла спакойна на ўсім фронце. У раёне на ўсход ад ракі Вазі дзеянне наглядваюцца дзеянні артылерыі».

БЕРЛІН, 5 лістапада. (ТАСС). Германскае інфармацыйнае бюро перадае наступнае паведаманне выржонага камандавання германскай арміі: «На захадным фронце — пазначаны баявы дзеянні».

ПАВЕТРАНЫ БОЙ ПАМІЖ АНГЛА-ФРАНЦУЗСКИМИ І ГЕРМАНСКИМИ САМАЛЁТАМИ

ЛОНДАН, 5 лістапада. (ТАСС). Газета «Ньюс хроніка» і «Дэйлі мейл» паведамаюць, што пабуды швейцарскай граніцы адбыліся паветраны бой паміж англійскім разведчыцм самалётам, які лётчыў у суправаджэнні 3 французскіх знічальнікаў, і 3 германскіх знічальнікаў. Рэзультат гэтага бою невядомы. Англійскаму самалёту ўдалося сафатраграфіваць умацаваны каля горада Іштэйн (франка-германская граніца).

«Дэйлі мейл», спецыялючыся на аўтарытэтных крыніцах, паведамае, што з пачатку вайны французцы збілі каля 40 германскіх самалётаў».

СТРАТЫ ГЕРМАНСКАГА МАРСКОГА ГАНДЛЕВАГА ФЛОТА

ЛОНДАН, 5 лістапада. (ТАСС). Агенства Ройтэр паведамае, што германскі марскі гандлёвы флот на працягу першых вух месяцаў вайны пацпеў страты: 15 германскіх гандлёвых суднаў былі захаваны Англіяй і Францыяй і 8 суднаў былі патаплены самімі немцамі, каб не дасягнулі іх захвату саюзнікамі.

ПАЎСТАННЕ Ў ВОЙСКАХ МАРЫЯНЭТАЧНАГА ўРАДА ў КАЙФЭ

ШАНХАЙ, 5 лістапада. (ТАСС). Газета «Сінхуа» паведамае, што паўстанні ў войсках марыянэцкага ўрада ў Кайфэ. Ініцыятарам паўстання з'явіўся камандзір Ван Чао-он. 12 кастрычніка ён заарыштаваў да сябе ў гасці 16 японскіх афіцэраў. Нішто з заарыштаваных афіцэраў не выпусціў назаў. Усе яны былі забіты. Паўстаўшыя салдаты, кіруючыся Ван Чао-оном, з боем захавалі два японскія танкі, 5 браневікоў, вялікую колькасць зброі і амуніцыі. У сучасны момант паўстаўшыя далучыліся да войск нацыянальнага ўрада. Японскія ўлады арыштавалі матку і братоў Ван Чао-юна і загалалі спаліць яго дом.

У тэатрах і кіно

Вялікі дзяржаўны тэатр оперы і балета БССР — 7 лістапада (аб'ёмнасць № 122) — «Салавей»; 8 лістапада (аб'ёмнасць № 123) — «Салавей»; 9 лістапада (аб'ёмнасць № 124) — «Салавей». Першы беларускі дзяржаўны драматычны тэатр — 6 лістапада (аб'ёмнасць № 43) — «Генеральны консул»; 7 лістапада (аб'ёмнасць № 44) — «Салавей»; 8 лістапада (аб'ёмнасць № 45) — «Салавей»; 9 лістапада (аб'ёмнасць № 46) — «Салавей»; 10 лістапада (аб'ёмнасць № 47) — «Салавей»; 11 лістапада (аб'ёмнасць № 48) — «Салавей»; 12 лістапада (аб'ёмнасць № 49) — «Салавей»; 13 лістапада (аб'ёмнасць № 50) — «Салавей»; 14 лістапада (аб'ёмнасць № 51) — «Салавей»; 15 лістапада (аб'ёмнасць № 52) — «Салавей»; 16 лістапада (аб'ёмнасць № 53) — «Салавей»; 17 лістапада (аб'ёмнасць № 54) — «Салавей»; 18 лістапада (аб'ёмнасць № 55) — «Салавей»; 19 лістапада (аб'ёмнасць № 56) — «Салавей»; 20 лістапада (аб'ёмнасць № 57) — «Салавей»; 21 лістапада (аб'ёмнасць № 58) — «Салавей»; 22 лістапада (аб'ёмнасць № 59) — «Салавей»; 23 лістапада (аб'ёмнасць № 60) — «Салавей»; 24 лістапада (аб'ёмнасць № 61) — «Салавей»; 25 лістапада (аб'ёмнасць № 62) — «Салавей»; 26 лістапада (аб'ёмнасць № 63) — «Салавей»; 27 лістапада (аб'ёмнасць № 64) — «Салавей»; 28 лістапада (аб'ёмнасць № 65) — «Салавей»; 29 лістапада (аб'ёмнасць № 66) — «Салавей»; 30 лістапада (аб'ёмнасць № 67) — «Салавей»; 31 лістапада (аб'ёмнасць № 68) — «Салавей».

В. а. адзнакага эздантара Т. С. ГАРБУНОУ.

К. М. Ш.

ПРАЎДА НА ЗЯМЛЮ ПРЫШЛА...

Дні, якія зараз перажываюць народы Заходняй Беларусі, запамінаюцца надоўга, навяні. Прайдуць годзі, дзесяцігодзі, а людзі будуць успамінаць і расказваць аб першых днях свайго свабоднага жыцця, калі працоўны чалавек уздыгнуў поўнай грудзю, загаварыў поўным голасам.

Навечна запамінацца незабыўныя ўрачыстыя мінуты сутраці насельніцтва з Чырвонай Арміяй, вываляўшай яго ад варажэй панскага ярма. У памяці людзей негаладыма астануцца успаміны аб усенародным святле — ліх выбараў у Народнае Сабранне, аб хваляючых днях, калі ў Беластоку засядаў першы народны парламент, які рашыў назаўсёды ўліць народы Заходняй Беларусі ў адзіную многанародную ішчасліваю сям'ю народаў Саюзнага Саюза.

Імя зараз прылаўчана панскім ботам, спаласаванай тумавай дубінай паліцэйскіх Заходняй Беларусі. Успераманаччы чырвоны сцяг Савецкай гора не на горах, мястэчках і сёлах. На аслабленай зямлі працоўны чалавек адчуў сябе любівапраўным гаспадаром, вышчалею свайго аёсу. Ён з нявысцо ўспамінае аб мінуты і дзень бачыць сваё негаладые пчаслівае будучае, якім жыць зараз увесё саювы народ.

Праздніваючы ў гэтыя дні па-святочна ўпрыгожаных мястэчках і сёлах, хочацца запамінаць літаральна ўсе: і гэтыя шматлікія аркі, так любобна ўвітыя гірляндамі з лавных лапак, у якіх рубінамі зяюць грозды сакраітай рабыні; і памаладзёўшыя, вясёлыя твары людзей, іх смех і вяселле.

Расты новага жыцця можна наглядаль усюды. Аб гэтым і хочацца расказаць.

ты вузкіх спустошаных сялянскіх палоскі. Людзі гіблі ад безмясцка, а пан утажылі. Самы мы з недалёк, з вёскі Вытраскі. Рапным пажанішча... — заўважваюць на паўсёлое замялася. На не твары на хвіліну ўспыхнуў румянец.

— Ну, дык і жаніся на агароўе, — парайў хросці з прысутных. — Добра сказаць, жаніся... А вое паслухайце далей: пайшлі мы, значыць, да папа, а ён нам кажа, паколькі вы бедныя, то за вянец вазьму толькі 30 злотых. Вы чулі, людзі, — з батрачкі за вянец 30 злотых браць, калі ў нас толькі бешты тры злотых. Дык вось мы і прыйшлі па паравай да вас — ці пельга гэта без пана шлоб узьць...

Камітэцкія разгубіліся. З такім пчтаннем да іх звярталіся ўпершыню. Але выхад быў хутка знайдзены. Малады прапанавалі з аднаго і другога боку даставіць свекла, і справе бузце канец. Тым часам была ашукана самая лепшая кніга і неўзабаве на першай старонцы яе значылася: «Акт № 1 аб уступленні ў грамадзянскі акт грамадзянкі в. Вытраскі Кулік Ефрасіні Паўлаўны, нараджэня 1918 года, па напцянальнасці украінка, з грамадзянства той-жа вёскі Ермаковіч Пятром Антонавічам, нараджэня 1918 года, па напцянальнасці беларус. Акт складзены ў прысутнасці свекла з боку жаніха Аўраімавіча Ісаіфа, а з боку нявесты — Шкадуна Нікалая».

Замалаваўшы акт пчтаннісі, малалым пажалалі пчаслівага жыцця і многа дзячці. Падаселішы гарманіст заўраў пчасліку, і прысутныя разам з малалымі закружыліся ў віхры тэпца.

Так адбыўся першы шлоб па-новаму, без папа і ксяндза. Зараз у вадзеным сялянскім камітэце не толькі рэгіструюцца шлобы, а беш ужо некалькі пчаслікаў рэгістраваны новараджаных.

У БЫЛЫМ МАЁНТКУ

Раскоша і багата жыў пан Багдановіч. Абырныя зямельныя масівы, вялікія лясы, картонная фабрыка ў Раўбцы, некалькі маінтаў насажылі яму. У калоні панскіх зямель і лясоў былі записаны

ПАНСКАЯ ХЛУСНЯ

У памяшканні Вялікага валаснага сялянскага камітэта сабралася група старыкоў. Яны прышлі паслухаць камісара,

прыхаўшага з часовага ўпраўлення. Але ўвёс час, пакуць камісар гутарыў з моладзю, старыкі сталі вядоць, зьявіліся прыслухавалі да вожнага яго сьлва і ў знак адважныя ківалі галавымі. Потым, калі яны пераканаліся, што гутарылі калі на не бузце, адзін з іх няскела падыйшоў да камісара і паважла жыць шапку.

— Таварыш, ці не можам мы некалькіх мінут нам, старыкам, узгадзіць? Стануць прэпэцыі наперад. Перш за ўсё яны пачыналіся, як жыццёна старыкам у Саюзнай Саюзе. Камісар пачаў расказваць ім аб усіх марапрыемствах свавецкага ўрада, напярваых на забеспячэнне спакойнай старасці.

— А ці праўда гэта, як нам казалі пані, што ў вас старыкоў на мыла перарабляюць? У памяшканні падняўся смех.

АБУДЖАЮЦА НАРОДНЫЯ ТАЛЕНТЫ

Вывадены народ выпраме сваю вякімі сагнутую спіну, абуджваюцца загнаны пад спуд народныя таленты. Зараз у любой вёсцы, мястэчку можна сутраці мясцовага поэта, які складе воршы і частушкі, а іх распавяюць жанчыны. Гарманісты і скрыпачы смела вывозяць беларускія напевы, людзі голасна сыхваюць саювыя песні. Многа вершаў наступае ў іх радзеным абласной газетай. Рабочыя, сяляне, інтэлігенцыя славяду і іх Рабо-

ча-Сялянскую Чырвоную Армію, камуністычную партыю і правадыць народнаў вялікага Сталіна.

Былы палітвядомы Нікалай Поўкаў, апсавачы жудаснае становішча працоўных пры панах, піша:

По вот с востока заехала
Пятикопечная звезда,
И перед нею эскадрилья
Паны, и горе, и беда.

Теперь захитит мы можем дружно
В великой родине добел,
Для ней работай, охотью нужно,
Даем мы клатвенный обет.
Севалин з вёскі Падлярэззя Серафім Шупеняка ўсклікае:

Мы ўсе шчасліва зажывем
Без плачу песню пясням...
А воее чашчунна, створаная проста нахаду. У мяккі вагон поэта зайшлі кэпугаты Народнага Сабрання. За ўсё сваё гаротнае жыццё ні адзін з іх ніколі не схаў у такім вагоне і марыць не можа аб тэтым. 63-гадовае сялянка — хлопугат Народнага Сабрання ад Вялікай выбарчай аргугі Елена Вікенчыёна Нарэчка, паоугу першы раз у жыцці села ў поезд. Агледзеўшы гаспадарчым вокам вагон, яна ў голас заагала:

На беражку сяджу,
Пожкі звесіла,
У нас панюў няма,
А нам веседа.

Словы незамыславатай частушкі ішлі ад самага сэрца. Не папхалілі астатнія жанчыны — хлопугаты, і песня вывалялася з вагона і абудзіла начыную чыгуначнай станцыі.

Вілейскі павет.

Н. ВІШНЕУСНІ.